

న రు సు

ఆమె ముంగురుల విన్యాసానికి ప్రపంచం పులకితమౌతుంది. ఆమె కంటి కొనచూపుల కాంతికి జగతి దిగ్భ్రమించెందుతుంది. ఆమె నవ్వు వెన్నెలలో ప్రకృతితన్మయం చెందుతుంది.-

ఆమె నవనవోక్త్రేష సౌందర్య కాంతిమాసి సౌందర్య మతోపాసకుడు కాని వేదాంతి లేడు. ఆమె హావభావ విలాసములకు ముగుడు కానిమువకుడు లేడు. ఆమె మృదులగళమునుండి విలాసముగావచ్చు మధురగీతి విని పులకితుడు కాని గాయకుడు లేడు-

ఆమె ప్రకృతి యొశిలోని ముద్దుల మూట- ప్రకృతికి పెట్టని ఆభరణము జీవము- సర్వమూ.....

కాని-.....

తెలివి తక్కువ హిందూసభు మామె సౌందర్యను చూసి కంట నిప్పులు పోసుకున్నది, ఆమెకు సహజముగా అలవడిన లలిత కళలను చూసి అనూయ చెందినది. మానవ సహజములైన ఆమె ఆభిగమలనూ, కోర్కెలనూ ధ్వంసమొనరించినది...

తుద కామె సుకుమారజీవిత కుసుమము సభు రాక్షసి క్రూరదంష్ట్ర) లలో పడి పిప్పియై విషాదాంతమై నది.....

***

ఆడపిల్లలు లేకపోవడంవల్ల డాక్టరు రామయ్య దంపతులు నోచిన నోములకీ చేసిన ప్రతాలకీ క్రతిఫలమె "నరుసు" వాళ్ళ పుపాసన దైవమైన లక్ష్మీనిహస్వామి పేరే లక్ష్మీనర సమ్మగామాచ్చి పెట్టారు ఆపిల్లకి. తల్లి తండ్రులు ముద్దుగా నరసూ, అని పిలవడంచేతనూ, ప్రచ్ఛారణ సౌలభ్యంగా పుంకడంచేతనూ, యింట్లో వాళ్ళూ వైవాళ్ళూ కూడా నరుసనే పిలిచే వాళ్ళాపిల్లను.

పువ్వు వికసించగనే పరిమళం తెలుస్తుంది, అనే లోకోక్తి నరుసులో అక్షరాలా సాక్ష్యమైంది. పుట్టగానే అమ్మలక్కలంతా చుట్టూచేరి 'చిదిపిడిపం పెట్టవచ్చునమ్మా అంత చక్కటిపిల్ల! అన్నారు. పిల్లపెరుగుతూ పున్న కొద్దీ కల్లితండ్రులకీ యిరుగు పొరుగువాళ్ళకీ ప్రేమాభిమానాలు

పెరుగుతూవచ్చినవి. ఆటలాడుకునే కాలంలో నరుసు ఏపారుగింటికి వెళ్లినా వాళ్ళందరికీ యేదో వొక పెద్ద వెలుగు తమ్మావరించి నట్టనిపించేది. "సంచారినీ దీపశిఖ" అన్నా కాలిదాసుని అనుకునేవాళ్ళు యిరుగు పొరుగు పండితులు.

అందానికి తగిన తెలివితేటలూ చురుకుతనమూ వుండంచేత నరుసు పద్మాల్నేడకే సూక్తులు పైనలు పాసయింది సంగీతంలో కూడ మంచి జ్ఞానాన్ని సంపాదించింది. ఉదయమూ, సాయంత్రమూ వసారాలో కూర్చొని వీణ వాయిస్తూ నరుసు ఆలాపించి దంటే స్వర్గలోకంనుంచి ఏ కిన్నర కన్నెవచ్చి పాడతున్నాడో అనిపించేది. త్రోవంట పోయేవాళంతా నాగస్వరంచేత ఆకర్షింకబడే సాముల్లాగు ఆకర్షింపబడేవాళ్ళు ఆమధుర గాత్రం నుంచి చల్లగావచ్చేతేనే ధారలాంటి ఆగానాన్నీ, అప్పుడే వికసిత స్తూపున్న ఎట్ట గులాబి మొగ్గల్లాగు మనోజ్ఞమైన ఆమె శరీర లావణ్యాన్ని

"శ్రీ అవతార్"

తనివిదీర త్రాగుచూ మైమరచి నిలుచునేవాళ్లు పాటసాంతం అయేవరకూ.

***

“ఇప్పటికే నలుగురూ నాలుగు మాటలంటున్నారు. ఇకనైనా పెళ్లి చెయ్యరూ అమ్మాయికి” అన్నది శాంతమ్మ గారు, తమలపాకు చిలకలు అందిస్తూ.

‘అలాగే చూద్దాము లే యీ వైశాఖమాసంలో. ఇంతో అంతో చదువుకున్న పిల్లకదా, మరి దాని ప్రదేశంగాడా కనుక్కోవద్దూ?’ అన్నారు రామయ్యగారు, పళ్లెంలోని ఏలకపండు తీసి తోక్కవలుస్తూ.

‘హరిమీదగిరిపడ్డా యీ వైశాఖంలో పెళ్లి చెయ్యకపోతే మన ‘అబారు’ దక్కదు సుమండీ, ఇష్టా ఇష్టాలు తర్వాత చూసుకోవచ్చు అన్నది ఆవిడ.’

పోనీ యెందుకైనా మంచిది. మెల్లగా యీ వూసుదాని దగ్గర యెత్తి, ఏమంటుండో చూద్దాం. నీ చిన్నపిల్ల కాదుకదా, ఎవరిమీద యిష్టంవుండో తెలుసుకోనిపెళ్లిచెయ్యడం మంచిది. పెళ్లి చేసుకోనేది అది కాని, నువ్వు నేనూ కాముకదా అన్నారు ఆయన, నవ్వుతూ.

వెంకట్రావు స్లిప్పర్లు టక టక లాడించి కుంటూ వచ్చాడు తల్లి తండ్రులదగ్గరికి ‘నాయనా! చూడరా

చెల్లీకిపెళ్లి చెయ్యమంటూవుంటే రోజు రోజు గడిచేస్తున్నారు మీనాన్నగారు’ అన్నది తల్లి వెంకట్రావుతో.

‘అయితే సంబంధం స్థిరపడిందా’ అన్నాడు వెంకట్రావు ‘లేదు, అదే ఆలోచిస్తున్నాము, ఏదీ తోచలేదు’ అన్నారు రామయ్యగారు.

‘నా క్లాసు మేటుశంకరం అనే కుర్రాడు. వున్నాడు. అతను మనశాఖే. మంచి ఆస్తివుంది. ఇంకా పెళ్లి కాలేదు’ అన్నాడు వెంకట్రావు తండ్రి వేపు ప్రశ్నాపూర్వకంగా చూస్తూ.

‘కుర్రాడు బాగా వుంటాడురా?’ అని అడిగింది శాంతమ్మగారు. ‘అతని బొమ్మ చూపిస్తానుండు మాస్ట్రావు ఫోటోలో వుంది’ అని వెంకట్రావులేచి గోడనున్న ఫోటోతీసి అతని బొమ్మని చూపించాడు, తల్లికి.

‘కుర్రాడు తెల్లగానే వున్నట్టుందిరా అబ్బాయి!’ అన్నది ఆవిడ. ‘తెల్లగా బాగా వుంటాడమ్మా’ అన్నాడు వెంకట్రావు. ‘ఇందులో యేమి తెలుస్తుంది Single ఫోటో వుంటే తీసుకురావోయి చూద్దాం మీ చెల్లెమ్మకి కూడా చూపించాలి కదా’ అన్నారు రామయ్యగారు.

***

ఇది జరిగిన మర్నాడే వెంకట్రావు శంకరం ఫోటో తెచ్చాడు. రామయ్య గారు దాన్ని నరుసుకు చూపించి అది

గారు ‘ఫోటోకేమీ బాగానే వుంది’ అన్నది నరుసు. ‘అదికాదే, యితన్ని, పెళ్లాడం నీ కిట్టమేనా అని అడుగుతున్నారు మీ నాన్నగారు అన్నది శాంతమ్మగారు.

ఇష్టంలేదు అన్నట్టు తలవూపింది నరుసు,

‘ఏమీ బాగులేదా ఏంటి’ అన్నది తల్లి.

‘బాగులేకేం, బాగానే వున్నాడు? అన్నది నరుసు.

‘అయితే ఎందుకిష్టంలేదూ’ అన్నది తల్లి.

‘ఏమీ నాకిష్టంలేదు’ అన్నాది నరుసు.

‘ఇంకెవన్ని పెళ్లి చేసుకోవాలని వుంది? సుందరం మామయ్యను వెళ్ళాడుతావా?’ అన్నారు రామయ్య గారు నవ్వుతూ. తిరస్కార సూచకంగా తలవూపింది నరుసు.

‘మరి యింకా ఎవళ్లే పెళ్లి చేసుకుంటావు’ అన్నది శాంతమ్మగారు కిసుగుతో.

తల్లి దండ్రులవైపు కొంటగా చూసి “కృష్ణారావు—” అని వూరుకుంది నరుసు చెక్కిళ్లు యెట్టువారిన సిగ్గుతో.

‘ఆప్లీడరుగారి కృష్ణారావునా’ అని త్రుళ్ళికడి అరిచారు రామయ్యగారు.

‘మన బంధువా’ లేకపోతే మన శాఖవాడా? ఎలావుండే యిలాంటి

గొంతెమ్మ కోరిక కోస్తే అన్నది శాంతమ్మగారు. నరును విచారంతో మొఖం దించుకొని లోనికిపోయింది. శాంతమ్మగారూ, రామయ్యగారూ వొకరి మొఖం వొకరు చూసుకొని నచ్చరపోయారు.

* * *

సనాతన సంప్రదాయానికి విరుద్ధంగా రామయ్యగారు తన కూతురికి చదువు సంగీతం చెప్పించడం ఆపూల్లో వున్న కొన్ని ఛాందస కుటుంబాలికి యిష్టంలేదు. నరును చదువుగురించి గాని సంగీతం గురించిగాని ఎవరైనా ఎత్తితే అసూయచేత వాళ్ళవొళ్లు మండిపోయేది... అంత చక్కటిపిల్లను తమకోడలిగా చేసుకుందామనే కోర్కెవున్నా వైదికవిద్యను నేర్చు తమ పిల్లలకిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యరనే భావంచేత యీర్ష్యతోవున్న కొందరు ధనవంతులైన ఛాందసులూ లేక పోలేదు. ఏనాడైతే పెళ్లి సంబంధం గూర్చి రామయ్యగారు నరునుతో ఆలోచించారో ఆనాటినుంచీ ఛాందస కుటుంబాలలో గుసగుసలు బయలుదేరినాయి. మరి నాలుగురోజులుకల్లా రామయ్యగారు శాఖాంతర వివాహం చేస్తారనీ, సనాతనులంతా ఆ వివాహానికి అడ్డుతగులుతారనీ, స్వాముల వారి దగ్గరనుంచి ఆంక్షాపత్రం తెప్పిస్తారనీ, చాకిల మంగళ్ళను వాళ్ళిం

టికి వెళ్లకుండా బాయ్ కాట్ చేస్తారనీ, పుకారు పుట్టింది పూల్లో ఆనోటూ, ఆనోటూ తిరిగి రామయ్య గారివరకూ వచ్చింది. యీకబురు ఛాందసులకు మూతికట్టుకట్టి తన ముద్దుల కూతురు కోర్కె నెరవేరుద్దామనుకుంటూవున్న రామయ్యగారి కీవార అశనిపాతం అయింది. సంఘానికెమరీది తన కార్యం సాఫల్యము చేసుకొనేశక్తి చాలదతనికి. ఎంతమాత్రం సంఘానికి ఎదురు వెళ్ళినా సంఘరాక్షసి తన భీకర హస్తాలతో ఎత్తితన కఠోరదృష్టలతో పిప్పిచేస్తుందనే భయం వుందతనికి. సంఘభీతివల్లనూ, పెళ్లయిన తర్వాత నరును మనసు మార్చుకొని సుఖస్తుందనే ఆశవల్లనూ చివరకు శంకరం సంబంధమే స్థిరపరచారు.

... కాని నరును హృదయం మాత్రం ఆవేదన పూరితమై పోయినది. చిన్నప్పటినుంచీ కృష్ణారావు తాను ఆడుకున్న ఆటల్ని, తనకురాని పాతాల్ని అతను తన సహజమృదు మధుర స్వరంతో చక్కగా చోధించినపుడు తాను పొందిన మనోవికాసాన్ని, ఒకనాడు తాను కృష్ణారావుకి పుస్తకాన్ని అందిస్తూవుంటే అతని చెయ్యి తనచేతికి ఎలక్ట్రిక్ షాక్ (electric shock)లా తగిలినప్పుడు తానుపొందినత్రపా సంబంధమైన అవ్యక్తానందాన్ని, తలచుకొనికుళ్ళి కుళ్ళి యేడ్చింది. తనకు తెలీకుండా తన్ను

చుట్టివేసిన ప్రేమ సాశం యొక్క బలాన్ని తెలుసుకున్నది. తండ్రిమాట అనుసరించి సహజమూ పవిత్రమూ అయిన తన ప్రేమలక్ష్మిను మొదలంట నాశనం చెయ్యడమూ, లేక ధైర సాహసాలతో తండ్రినీ సంఘాన్ని దిక్కరించి న్యాయభూతమైన తన కోర్కెను గౌరవించడమూ అన్న సమస్యను తేల్చులేక ఆవిడమనస్సు వాతాచలితమైన చిగురాకు లాదీనయ్యెవుంది. తన వివాహాన్ని గురించి తన తండ్రికికాని సంఘానికిగాని వున్న హక్కేమిటి? అని తన మనస్సును ప్రశ్నించింది— మనస్సు జబాబు చెప్పలేక పూరుకుంది— ... ఏనాడు తన మనస్సు అప్రయత్నంగా తనకు తెలీకుండానే కృష్ణారావు వశమైందో ఆనాడే తన సర్వస్వమూ అతని అధీనంగా అయినట్టు భావించినది. కాని తన్ను తాను రక్షించుకునే ధైర్యమూ సాహసమూ తనకులేదని గ్రహించింది. తన అభిలాషనూ, అసహాయతనూ తెలుపుతూ అతనికి తన్ను వివాహంచేసుకునే కోర్కె వున్నట్టయితే రక్షించుమని వుత్తరం రాసి దానీ దాని ద్వారా అతనికి అందచేసింది.

నాలుగు రోజులతర్వాత. ఉదయం 9 గంటలవేళప్పుడు— రామయ్య గారి యింట్లో బాబాలు వాగుతున్నాయి. ఎక్కడచూసినా కలకమే. వచ్చే చుట్టాలకీ స్నేహితులికీ అంతు

లేదు. అందరినోటంటూ రాత్రి జరుగు వివాహం గురించే మాటలు వినవస్తున్నాయి... .. ఒక మోటారు కారు వచ్చి గుమ్మముందు నిలిచింది. నరుసు నలుగురు పేరంటాళ్ళతో వచ్చి కారెక్కింది. కారు భీషణావరం చేస్తూ కదలిపోయింది. ... మధ్యాహ్నం రెండు గంటలవరకూ నరుసు వూసు యెవరూ ఎత్తనేలేదు. వైఫ్రూరుంచి వచ్చిన చుట్టాలతోటి, స్నేహితులతోటి మాట్లాడుతుంది కాబోలు అనుకున్నది శాంతమ్మగారు. పెళ్ళిసూతుర్ని ముస్తాబుచెయ్యడానికి కబురుపడింది. చుట్టాలకిచ్చిన విడిది గదులన్నీ గావించాడు. కాని నరుసు కనబడలేదు. పెద్ద 'గండ్రగోళం' జరిగింది. చూసిన వాళ్లు చెప్పారు నరుసు పేరంటాళ్లతో వుదయం 9 గంటలక్కుండు కారెక్కి వెళ్లిందని. ఈ సంగతి రామయ్యగారికి తెలిసింది. ఆయన గాభరాతో పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్లి రిపోర్టు చేశాడు జరిగిన సంగతి యావత్తూ—

* * *

ఆవేళే; సాయంత్రం 6 గంటలవేళ సబ్ యినస్పెక్టరు మాధవరావు నాయుడు నలుగురు రక్షక భటులతోనూ బేడీలు వేసుబడిన కృష్ణారావు ప్రబృతులతోనూ వచ్చాడు రామయ్యగారింటికి నరుసును తీసుకొని. కృష్ణారావు నసుపు బట్టలతో వున్నాడు. అతని స్నేహితుల్లోవొకడు పురోహితుడి వేషంతోనూ నలుగురు

పేరంటాళ్ళ వేషాలతోనూ వున్నారు. వెంకటేశ్వరస్వామి ఆలయంలో "నరుసుకీ" కృష్ణారావుకీ వివాహం జరుగుతో వుందని మంగళమాత్ర ధారణ వేళకు తాను వెళ్ళేనని కృష్ణారావు స్నేహితులూతా కట్టులు వట్టుకొనివచ్చి తన్ను అడిగేశారని ఆఖికి రివాల్యూ ద్వారా కార్యం సాధించేనని వాళ్ళు దరికీ కసిదిరా శతిన ఖైదు వేస్తానని చెప్పి నరుసును రామయ్యగారికి అప్పగించి వెళ్లాడాయన. నలుగురు నాలుగుమాటలన్నాగునరుసును. (స్త్రీ బుద్ధి ప్రళయశరీ, అన్నారు కొందరు. అదమైన ఆడదానికి చనువేమిటిపాడు చెయ్యడానికి కాకపోతే; అన్నారు కొందరు. రామయ్యగారు నరుసును గట్టిగా నాలుగు చీవాట్లు పెట్టారు. శాంతమ్మగారు కోపందీర బుగ్గలు నులిపి రొండులెంపలు వాయిచింది. నరుసు మాత్రం గంభీరంగానూ నిశ్చలంగానూ వుంది- ఆవేళకు మాత్రం వెళ్లి నిలిచిపోయింది- ఈ సభులనచూసి రామయ్య గారిని బెదరించి డబ్బు పిండుదామను కొన్న సనాతన ఛాందసులుమాత్రం కొందరు లేకపోలేదు.

మర్నాడు వుదయం. శాంతమ్మ గారు నరుసును లేపడానికి నరుసున్న గదిలోనికి వెళ్లింది. గదిలో నరుసు లేచి. తలగడమీదమాత్రం ఒక పుత్తరం వుంది. విహ్వలహృదయతో ఆ పుత్తరాన్ని తెచ్చి రామయ్యగారి

కిచ్చింది. దాన్ని విప్పి ఆయన కన్నీటి కళ్లతో యిలా చదివారు.—

నాన్నా?

నన్ను ఎంత ప్రేమతో పెంచి పెద్దదాన్ని చేశావో అంత క్రూరంగా హింసించి హతమార్చావు. చదువుకున్న నీకే ఛాందసులదగ్గరగా, సభుందగ్గరగా భయంపడబడిపోతే చదువుకోని వాళ్ల మాట యే చెప్పాలి?

నాన్నా ... .. ఒకమాట చెప్తాను కోవగించవు కదూ!

ఆవేళ మనయింట్లో శాస్త్రులు గారు గుక్కోణోల్యాణంలో రుక్మిణిని కృష్ణుడు ఎత్తుకొనిపోయిన ఘట్టాన్ని చదువునూ గుక్కోణో కృష్ణుల పవిత్ర ప్రేమను గూర్చి ఎంత పొగిడారో జ్ఞానకంఠుదీ? నువ్వు సీచుట్టూ కూర్చున్న ఛాందసులూ ఎలా తలలాడించి ఆనందం పొందేరో మరిచి పోయావా?

మనం కృష్ణా సినిమాలో డక్టర్ యజ్ఞాశిష్టా మాస్తూ ద్రాక్షయణిని శివుడు ఎత్తుకొనిపోతే ఎంత సంభ్రముపడ్డామో జ్ఞానకంఠుదా? ఆయా ఘట్టాలలో నాయుడు నాయకులు పొందిన మౌనం పరిణామాన్ని అవ్యక్తానందాన్ని పొందకదూ! అజ్ఞానులుగా నున్నప్పిల్లలూ ఆ సమయంలో చప్పుట్టుకొడితే నువ్వెక్కడా నీపదవిని మరిచి చప్పుట్టుకొట్టవే!... నావిషయంలో అభినందించక పోవడమే

కాకుండా సహనంకూడా చూపలేక పోయావే వాళ్ళికా దేవతలంటా వేమో? అంతమాత్రాన తప్పి పోలేవు సుమా! —

రాణీసంయుక్తను పృథ్వి రాజు తీసుకొనిపోయిన ఘట్టాన్ని చూసి, నువ్వు, నువ్వు సేవిస్తూ వున్న తెలివి తక్కువసంఘమూ ఆనందభాష్యాలను రాల్చలేదు? ఇంతెంతకూ మొన్న మొన్న మనప్రాంతాలలోనే వాక రాజకుమారుడు తడ్రహాట చక్క రించి రాజ్యాన్ని వదలివేసి తన ప్రేమ నిధానాన్ని తీసుకొని మదరాసుపోతే హర్షించలేదా నీ గ్రుడ్డిసంఘం?

నీలాంటి అమాయక హృదయాల మీద బానిస హృదయాలమీదా అధికారం చెలాయిస్తూవున్న సంఘం యిలాంటి సఘటనను చదివేటప్పుడూ సినీమాలో చూసేటప్పుడూ హర్షిస్తుంది. కాని తన యెదుట జరుగుతూ వుంటే కంట నిప్పులు పోసుకుంటుంది ఆ కార్యనిర్వాహకులు (సఘభీతి గలవారైతే) వాళ్ళను తనభీకర దంష్ట్రీలతో పిప్పిచేస్తుంది. ఒకమాట చెప్పింకొకపని చేసే యీఅర్థంలేని అవినీతిసంఘాన్ని నమ్ముకొని ఎన్నాళ్లు బ్రతుకుతారు నువ్వు నీ అసూయాయులూ?

..... నాన్నా ... తెల్లవారిన తర్వాత నాశవాన్ని పెరటి నూతిలో చూసి నీ శని విరగడై పోయిందను కుంటావు కదూ... ..? ...నాన్నా మళ్ళీ నిన్నుచూడ లేను కదూ? ... .. నాతో మరిమాట్లాడవుకదూ?... నాన్నా ... ..నాకోసం వాక్క పనిచేసి వెట్టవూ?... ..మళ్ళీ మీ నరుసుని యీ దౌర్భాగ్యపు తెలివి తక్కువహిందూసంఘంలోపుట్టకుండా చెయ్యమని దేవుణ్ణి ప్రార్థించవూ? ... ..నాన్నా ... నాకడసారికోర్కె తీర్చవూ...? "నరుసు"

జ గ దే క ర ం ధ

జగదేకరంధయన నీమెయే జగదేకరంధ. రంధఅంటే దేవా సౌందర్యముచేతనేగాక శిలసౌందర్యముచే ప్రపంచాన్ని మెప్పించిన వారీరత్నము. చమత్కారమైన కథ.

గ్లను ప్రతి 1-కి 0-10-0 తపాలాఖర్చులు వారు:

మి త్ర ద్రో హ ము

తిన్నయింటికి వాసాలెండు సామెతనుబట్టి యల్లబడిన రస వంతమగు నవల. ఇదివర కిట్టినవల వెలువడలేదు అపరాధాస్వేష కము ఆత్మస్తుతము. గ్లను ప్రతి 1-కి 0-8-11 తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము.

ధనలక్ష్మి కంపెని,
సౌకారుపేట, మదరాసు.

లీలా
తేజ

సు రేంద్ర నగరమణి
రసవంతమగు నవలారాజము

బాలురకు తలితండ్రులయందు భక్తియు, స్త్రీల కు వతియందలి ప్రేమయు, పురుషులకు రాజవిశ్వాస మును యీగ్రంథపఠనచే యలవడును.

గ్రతి 1-కి రు 1-0-0

ఆర్య బుక్ డిపో,
19, తాండవరాయ మొదలిబీది, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.